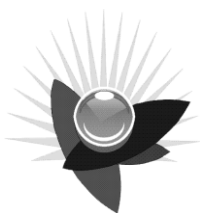

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА КУРОРТОЛОГІЇ МОЗ УКРАЇНИ»

**САНАТОРНО-КУРОРТНЕ ЛІКУВАННЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ:
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ**

Матеріали науково-практичної конференції
з міжнародною участю
(30 вересня – 1 жовтня 2021 року, м. Одеса)

Одеса 2021

ДОСВІД ТА МОЖЛИВОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОНКОПАТОЛОГІЄЮ НА БАЗІ САНАТОРНОГО ЗАКЛАДУ

Лукашук С.В., Мороз Г.І.

*КНП «Закарпатський обласний дитячий санаторій «Малютко»
Закарпатської обласної ради*

В період реформування галузі охорони здоров'я санаторні заклади опинилися в умовах недофінансування з боку держави. Поряд з звичним для нас санаторно-курортним лікуванням, з використанням природних та преформованих фізичних факторів, в українській медицині швидкими темпами проходить імплементація принципів європейської реабілітації. У 2018 році впроваджена Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП), яка стає головним інструментом при плануванні цілей та втручань. Минулого року був прийнятий закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» № 1053-IX від 03.12.2020 р., який визначає правові, організаційні та економічні засади. Метою реабілітації є відновлення функціональності та щоденної активності, або досягнення максимально можливої активності в умовах наявних обмежень. Поєднання санаторно-курортних методів та реабілітаційних заходів здатне покращити ефективність терапії та пришвидшити функціональне відновлення пацієнтів, зокрема дітей з онкологічною патологією [1, 2]. Завдяки розробці міжнародних протоколів, результати терапії таких хворих значно покращилися. Сучасне лікування в гострому періоді, окрім оперативного втручання, передбачає променеву терапію або/та хіміотерапію спрямовану на придушення росту злоякісних клітин. Проте вони мають виражені побічні дії та високу токсичність, а саме: нейротоксичність, кардіотоксичність, гепатотоксичність, тромбози тощо, що можуть зберігатися декілька років та сприяти розвитку супутньої патології [3]. Тому, діти з онкологічною патологією потребують комплексу відновлювального лікування та тривалого спостереження [4].

Мета. Опис досвіду та аналіз можливостей реабілітації дітей з онкологічною патологією на базі санаторних закладів.

Обстежено 23 дитини віком 4–14 років, з онкологічною патологією, а саме злоякісними новоутвореннями головного мозку, лімфомами, лейкоміями та коморбідним ураженням опорно-рухового апарату. Пацієнти пройшли лікування, що включало оперативне втручання, хіміотерапію та/або променеву

терапію, 6–18 місяців тому і знаходилися в стадії ремісії. Діти поступали в санаторій з метою медичної реабілітації за електронним направленням від сімейного лікаря, після консультації онколога або нейрохірурга. Крім огляду лікаря фізичної та реабілітаційної медицини, що складав індивідуальний реабілітаційний план, комплекс первинного обстеження включав консультацію лікаря ортопеда-травматолога дитячого, спірометрію, кардіографію, динамометрію, тест з шестихвилинною ходьбою. Суть останнього полягає у визначенні відстані, яку хворий може пройти у зручному для нього темпі упродовж 6 хвилин, за стандартами США норма – це понад 550 метрів. Тест використовується як показник функціональної здатності до фізичних вправ та для оцінки стану функціональних резервів організму хворого. До та після нього вимірювалися частота серцевих скорочень, рівень насичення киснем кровонесних судин або сатурація (приладом Пульсоксиметр) та задишка за шкалою Борга (від 0 до 10 балів, де 0 – немає задишки, 10 – максимальна задишка).

За даними первинної медичної документації при поступленні у п'яти пацієнтів рівень тромбоцитів був дещо нижчий за норму, у трьох – були наявні вентрикулоперитонеальні шунти, що вимагає додаткової уваги під час реабілітації. За останніми результатами МРТ всі пацієнти були без негативної динаміки. Під час первинного огляду лікарем більше 80 % дітей скаржилися на неповне відновлення життєвої активності, слабкість м'язів ніг, більше 50 % – на біль в кістках, порушення координації, у майже 25 % обстежених спостерігалися прояви агресії або тривоги. За результатами спірометрії у третини дітей були обструктивні та рестриктивні зміни легкого ступеня. Під час електрокардіографії у більшій половині обстежених виявлялися дихальна аритмія та/або тахікардія. Значення динамометрії та шестихвилинної ходи були менші за загальноприйнятую вікову норму майже у всіх дітей.

Ціллю реабілітації було визначено покращення психоемоційного стану дитини, підвищення загального тонуусу і сили м'язів, відновлення нормальної ходи. Батьки деяких дітей не могли визначити чітко ціль реабілітації, особливо короткострокову, оскільки вважали, що діти вже відновилися після лікування.

План реабілітації передбачав заняття з медичним психологом, фізичним терапевтом, ерготерапевтом, розвиваюча верхова їзда, заняття з педагогом, дієтологією, кліматотерапією. Цікаво відмітити, що майже всі діти віддавали перевагу парним заняттям, і не хотіли щоб їх виокремлювали серед однолітків.

Робота психолога була направлена на покращення когнітивних функцій, мотивацію хворого до реабілітації, використовувалися терапія піском, арт-терапія тощо. Пригнічений психоемоційний стан хворих на початку реабілітації можна пояснити тривалим та агресивним лікуванням онкопатології в гострому періоді, що вимагає різких змін у звичному повсякденному житті, повторних болючих процедур, тривалого перебування в лікарні і обмеження спілкування з однолітками.

Терапевтичні вправи проводились щодня, крім вихідних, по 45–60 хвилин, були спрямовані на відновлення сили, рівноваги, гнучкості та коорди-

нації. Використовувалися такі допоміжні засоби як м'ячі різного розміру та різного матеріалу, диски, балансири, гімнастичні палиці тощо. Починали з простих вправ, поступово доповнюючи та ускладнюючи їх. Вправи не повинні викликати больових відчуттів, перевтоми. Простим та точним способом контролю адекватного рівню навантажень є моніторинг частоти дихальних рухів, частота серцевих скорочень та сатурації кисню в крові.

Заняття з ерготерапевтом були направлені на розвиток дрібної моторики рук, використовувалися тренажер для зав'язування шнурків, ортопедичне взуття, спеціальний одяг, фарби та пензлики. Такі заняття тривали 45 хвилин, проводились щодня або через день.

Розвиваюча верхова їзда на конях проводилася лише за бажанням дитини (деякі пацієнти мали тривогу та страх коней) по 20–30 хвилин, через день, з обов'язковим виконанням дихальних вправ.

Заняття з педагогом проводилися в маленьких групах, мали на меті збільшити соціалізацію дитини, сформувати стосунки з однолітками, проводилися у невимушеній атмосфері з елементами музикотерапії, гончарства, активних ігор на свіжому повітрі.

Саме педагогічна робота разом з дієтотерапією та кліматотерапією є важливим та незамінним доповненням сучасної реабілітації, яке можна забезпечити на базі санаторних закладів.

У дітей з онкологічною патологією навіть після закінчення лікування зберігаються порушення основних категорій життєдіяльності, найчастіше здатності до самообслуговування, пересування, спілкування. Такі діти потребують відновлювального лікування, з акцентом на психотерапію та терапевтичні вправи. Саме в санаторно-курортних закладах реабілітація стає полікомпонентною завдяки включенню в комплекс педагогічної роботи, дієтотерапії, кліматотерапії.

Список використаних джерел

1. Каладзе Н. Н. Реабилитация иммунной системы у детей, пролеченных по поводу онкопатологии, на этапе санаторно-курортного лечения / Н. Н. Каладзе, И. В. Кармазина, Е. М. Мельцева // Вестник физиотерапии и курортологии. 2016. № 3. С. 4–12.
2. Шаповалова Г. А. Порівняльна клінічна характеристика дітей у різні періоди ремісії онкологічних захворювань в умовах санаторно-курортної реабілітації у супроводі батьків / Г. А. Шаповалова // Актуальні проблеми транспортної медицини. 2017. Т. 49, № 3. С. 98–104.
3. Cooper S. L. Treatment of pediatric acute lymphoblastic leukemia / S. L. Cooper, P. A. Brown // *Pediatr Clin North Am*. 2015. Vol. 62, № 1. P. 61–73.
4. Darcy L. The development of the clinical assessment tool «Health and Everyday Functioning in Young Children with Cancer» / L. Darcy, M. Granlund, K. Enskär, M. Björk // *Child Care Health Dev*. 2020. Vol. 46, № 4. – P. 445–456.

ЗМІСТ

Вітальне слово учасникам конференції	3
Вітальне слово	6
Balneotherapy and balneorehabilitation in patients with chronic diseases in Poland. The roles of modern thermal medicine <i>Anna Łuczynska, Irena Ponikowska</i>	7
Estimation of the efficiency of application of silicon hydrocarbonate sodium mineral water in the complex sanatorium-resort treatment of patients with chronic viral hepatitis C with concomitant non-alcoholic fatty liver disease <i>Izha G.M., Sierpińska L., Zabolotna I.B., Gushcha S.G.</i>	8
The effects of functional food on rehabilitation of coronary hearts disease patients <i>Plakida A.L.</i>	12
Physiotherapy and robot rehabilitation <i>Psarova O.A.</i>	14
Стандартизація як інструмент регулювання якості надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я <i>Бабов К.Д., Безверхнюк Т.М., Цуркан О.І.</i>	18
Організація етапної реабілітації хворих, які перенесли коронавірусну хворобу <i>Бабова І. К., Брусніцин І. Г., Михайленко В.Л.</i>	21
Діяльність санаторіїв, які перебувають у сфері управління Міністерства охорони здоров'я України в умовах реформування галузі <i>Барковська Т.В.</i>	23
Наукове обґрунтування критеріїв спеціалізації санаторно-курортних закладів України <i>Безверхнюк Т.М., Косва Х.О., Кисилевська А.Ю.</i>	26
Миколаївська область: природні лікувальні ресурси та курортно-рекреаційний потенціал розвитку територіальних громад <i>Волинець Т.Г.</i>	28
Лікувально-оздоровчий туризм – проблеми, перспективи <i>Дмитрієва Г.О., Сенча С.А., Гавловський О.Д., Устянська А.О.</i>	31
Тенденції розвитку міжнародної та національної стандартизації у сфері лікувально-оздоровчого туризму <i>Кисилевська А.Ю., Ліптуга І.Л., Безверхнюк Т.М., Косва Х.О.</i>	35

Використання лікувальної бази санаторно-курортних закладів для медичної реабілітації після COVID-19 <i>Лемко І.С.</i>	38
Рекреаційна екогігієна: минуле, сьогодні, майбутнє <i>Мокієнко А.В.</i>	41
Наукові та методичні основи медичної геології <i>Рудько Г.І.</i>	44
Потреба в медичній та фізичній реабілітації військовослужбовців Збройних Сил України з бойовими пораненнями та травмами <i>Швець А.В., Іванько О.М., Кіх А.Ю., Горішина О.В., Іванцова Г.В., Ричка О.В., Депутат Ю.М.</i>	46
Перспективи розвитку природної території села Сичавка Южненської ТГ Одеського району Одеської області як курорту місцевого значення <i>Шека О.О.</i>	48
Корекція гіпертрофії язикового мигдалика фізичним чинником <i>Андрєєв О.В., Тагунова І.К., Драгнев М.І., Падалка С.П.</i>	50
Фізична терапія дихальної дисфункції у хворих із постковідним синдромом <i>Баблюк Л.А., Тамазликар С.І., Мєсоєдова В.А., Федяєва С.І., Яцюк В.М., Грабоус О.В.</i>	52
Місце кінезіотерапії у відновлювальному лікуванні хворих з постковідним синдромом <i>Балашова І.В.</i>	54
Кінезіотерапія у комплексному відновлювальному лікуванні хворих на артеріальну гіпертензію, що перенесли COVID-19 <i>Волошина О.Б., Балашова І.В., Дукова О.Р., Лисий І.С., Найдьонова О.В., Бугерук В.В., Збітнєва В.О., Чайка А.О., Українська К.А.</i>	55
Реабілітація хворих з тривожними розладами після перенесеного COVID-19 в практиці сімейного лікаря <i>Волошина О.Б., Дукова О.Р., Лисий І.С., Балашова І.В., Бугерук В.В., Найдьонова О.В., Збітнєва В.О., Бусел С.В., Саморукова В.В., Українська К.А.</i>	57
Комплексний підхід до реабілітації пацієнтів з неврологічними наслідками після перенесеної коронавірусної інфекції <i>Волянська В.С., Прокопчук Ю.В., Серафімова Є.В.</i>	59

Особливості побудови програм реабілітації військовослужбовців, учасників бойових дій в санаторних умовах з використанням інформаційних технологій <i>Горбунов О.А., Осадчий Є.О., Кляцький Ю.В., Терещенко В.М.</i>	61
Нові можливості лікування гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби <i>Драгомирецька Н.В., Іжа Г.М.</i>	64
Залізодефіцитна анемія: можливості використання мінеральних вод Східницького родовища <i>Заболотна І.Б.</i>	65
Реабілітація військовослужбовців з посттравматичним стресовим розладом: можливості використання високотонної терапії <i>Заболотна І.Б., Волянська В.С.</i>	67
Природні лікувальні ресурси в методиках реабілітації ЛОР патології та бронхолегеневих захворювань на санаторно-курортному етапі <i>Зейкан С.С.</i>	70
Основи клінічної психологічної реабілітації <i>Кабанцева А.В.</i>	72
Актуальні питання організації нейрореабілітаційної допомоги в умовах інформаційно-психологічної війни <i>Кабанцева А.В., Жогіна О.О.</i>	75
Пульмонарні ускладнення коронавірусної хвороби: можливості реабілітації на амбулаторному етапі <i>Капрош А.В., Бабова І.К.</i>	78
Застосування природних фізичних чинників (надвисокочастотні електромагнітні випромінювання) у коригуванні наслідків гострої контузійної черепно-мозкової травми <i>Коршняк В.О., Коршняк О.В., Насібуллін Б.А.</i>	82
Фізична реабілітація людей похилого віку хворих на остеохондроз в умовах оздоровчого комплексу санаторію «Гопрі» <i>Лаврикова О.В., Васильєва Н.О., Василевська Я.В.</i>	84
Досвід та можливості реабілітації дітей з онкопатологією на базі санаторного закладу <i>Лукащук С.В., Мороз Г.І.</i>	88
Обґрунтування використання ГВЧ-випромінювання, як лікувального чинника у хворих із дегенеративними захворюваннями хребта при супутніх доброякісних новоутворюваннях (експериментально-клінічне дослідження) <i>Маколінець В.І., Кисельов В.К.</i>	91

Рання діагностика патології молочних залоз у жінок перименопаузального віку за допомогою методу цифрової мамографії <i>Мандрика Я.А., Шатець Л.В., Гавриленко В.І.</i>	94
Вплив галоаерозольної та магнітолазерної терапії на показники якості життя хворих на бронхіальну астму у сполучені з ІХС <i>Мацегора Н.А., Шкуренко О.О., Лекан О.Я., Смольська І.М., Шпота О.Є., Капрош. А.В., Омельян Л.П.</i>	95
Аналіз сенсibiliзації до різних груп пилоквих алергенів і клінічних форм алергічних захворювань у пацієнтів, які проживають в південному регіоні України <i>Осінцева В.І., Філоненко О.В.</i>	98
Реабілітаційний діагноз як основа ефективної реабілітації <i>Панченко О.А.</i>	101
Особливості мануальної терапії при реабілітації хворих з вертеброгенними кардіалгіями внаслідок грудного остеохондрозу <i>Пилипенко О.В., Борзих Н.О., Кудрін А.П., Мосійчук С.М.</i>	104
Диференційоване призначення теренкурів при хронічних захворюваннях серцево-судинної системи <i>Польщакіова Т.В., Балашиова І.В.</i>	106
Організація реабілітаційної допомоги в умовах інформаційно-психологічної війни <i>Пугач Є.О.</i>	109
Обґрунтування можливості та доцільності застосування фізичних факторів на різних етапах реабілітації хворих після перенесеної коронавірусної інфекції <i>Роздільська О.М., Маслова В.С.</i>	112
Диференційований підхід у відновному лікуванні хворих з торакалгією на фоні дегенеративно-дистрофічних захворювань <i>Рой І.В., Борзих Н.О., Катюкова Л.Д., Кудрін А.П., Русанов А.П., Кравчук Л.Д.</i>	115
Реабілітація гона-, коксартроза (-ита) з позицій елементаза <i>Сокрут В.М., Сокрут М.В., Алексеева Л.А. Попов В.М., Яковленко В.В., Сподинок А.Г.</i>	117
Роль «вегетативного тонуса» і «вегетативного паспорта» пацієнта в патогенезі остеопорозу <i>Сокрут М.В., Сокрут О.П., Попов В.М., Шаворський Р.С.</i>	120

- Розробка системи реабілітації військовослужбовців з різними травмами та захворюваннями в санаторно-курортних умовах із використанням природних лікувальних чинників
Тертишний С.В. 123
- Досвід застосування програми постковідної реабілітації в умовах санаторію «Золота нива»
Ткачук Л.В. 127
- Особливості психологічної реабілітації учасників АТО в ТОВ «Золота нива»
Шимчук А.І., Руденко І.А. 128
- Засоби фізичної терапії у відновлювальному лікуванні головного болю напруги
Школьна М.В., Горша О.В. 131
- Високотонна терапія – нейровідновлювальний механізм дії та вплив на якість життя при хронічній ішемії мозку та супутній патології
Шмакова І.П., Паніна С.О. 134
- Мінеральні води як складова санаторно-курортної реабілітації дітей в періоді ремісії онкологічних захворювань
Шмакова І.П., Шаповалова Г.А., Коверга О.П. 137
- «Сухі» вуглекислі ванни як метод підвищення ефективності санаторно-курортної реабілітації дітей в періоді ремісії онкологічних захворювань
Шмакова І.П., Шаповалова Г.А., Коверга О.П. 140
- Обґрунтування додаткового призначення магнітотерапії в комплексі реабілітації дітей з супутніми захворюваннями нервової системи в періоді ремісії онкозахворювань
Шмакова І.П., Шаповалова Г.А., Павлоцька І.Г., Коверга О.П. 143
- Особливості постковідної реабілітації
Юсько Л.С., Бойко Н.В. 145
- Медико-біологічне обґрунтування терміну придатності до споживання негазованої сульфатно-гідрокарбонатної мінеральної води різного катіонного складу
Арабаджи М.В., Коєва Х.О., Грєвцева Т.С. 148
- Оцінка коригуючої дії внутрішнього застосування мінеральної води свр. № 3 с. Сем'янівка Полтавської області в умовах експериментального гастриту
Бахолдіна О.І., Насібуллін Б.А., Олешко О.Я. 150

- Природні лікувальні ресурси Туркменістана — підземна лікарня у Бахарденській печері
Верголяс М.Р. 153
- Медико-біологічне обґрунтування терміну придатності до споживання негазованої сульфатно-гідрокарбонатної мінеральної води різного катіонного складу
Косєва Х.О., Арабаджи М.В., Слущенко Д.О. 155
- Особливості впливу борних мінеральних вод на активність функціональних систем організму шурів у залежності вмісту кількості бору та макроелементів (натрію та калію)
Насібуллін Б.А., Гуца С.Г., Косєва Х.О. 157
- Вивчення протекторної дії маломінералізованої хлоридної натрієвої води у шурів при внутрішньому застосуванні в умовах розвитку експериментального предіабету
Олешко О.Я., Бахолдіна О.І., Ярошенко Н.О. 160
- Умови формування та специфіка біологічної дії (вплив на функціональний стан нирок) мінеральних вод з підвищеним вмістом органічних речовин родовищ Карпатського регіону України
Погребний А.Л., Гуца С.Г., Насібуллін Б.А., Ніколенко С.І 163
- Сучасне використання радонових вод України
Погребний А.Л., Олійник Н.П., Сторчак О.В. 167
- Перспективність використання природних лікувальних ресурсів Одеського регіону (м. Одеси) для підвищення курортно-рекреаційного потенціалу
Сторчак О.В., Олійник Н.П., Гревцева Т.С. 170
- Еволюція хімічного складу родовищ мінеральних радонових вод в межах Житомирської та Вінницької областей та порівняння з аналогічними родовищами Європи
Шаріков С.І. 174
- Експериментальні дослідження мінеральних розведених вод свердловини № 188 м. Трускавець Львівської області щодо визначення можливості їх практичного використання
Ярошенко Н.О. 177
- Якісна вода як природні лікувальні ресурси в методиках реабілітації
Верголяс М.Р., Моложан К.О., Віхляєва М.В., Коваленко Д.В., Верголяс О.О. 180